קיצור שלחן ערוך — הלכות עבודה זרה

עֲבוֹדָה זָרָה, אֲסוּרָה בַּהֲנָאָה, הֵיא וְתַשְׁמִישָׁהּ וְנוֹיָהּ וְתִקְרָבְתָּהּ. וְאִם נִתְעָרֵב מִדְּבָרִים אֵלּוּ אֲפִלּוּ אֶחָד בְּאֶלֶף שֶׁל הֶתֵּר, אוֹסֵר אֶת כָּל הַתַּעֲרוֹבוֹת בַּהֲנָאָה. אֵיזֶהוּ תַּשְׁמִישָׁהּ. הַכֵּלִים שֶׁהַכֹּהֵן מַקְטִיר בָּהֶם לְפָנֶיהָ, כְּגוֹן הַמַּחְתָּה וְהַגְּבִיעִים, וְכֵן הַבַּיִת שֶׁמְּיַחֲדִים לָהּ, וְהַבָּסִיס שֶׁמַּעֲמִידִין אוֹתָהּ עָלָיו, וְכֵן כְּלֵי הַשִּׁיר שֶׁמְּזַמְּרִים בָּהֶם לְפָנֶיהָ וְכַדּוֹמֶה. וְאֵיזֶהוּ נוֹיָהּ. כְּגוֹן הַנֵּרוֹת שֶׁמַּדְלִיקִין לְפָנֶיהָ, וְהַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁמַּלְבִּישִׁים אוֹתָהּ, אוֹ שֶׁשָּׂטַח לְפָנֶיהָ בְּגָדִים וְכֵלִים נָאִים לְנוֹי, וְכֵן הָאֵילָנוֹת שֶׁרְגִילִין לִטַּע לִפְנֵי עֲבוֹדָה זָרָה לִהְיוֹת לָהּ לְנוֹי, הַוָּיָן נוֹיֶיהָ, וַאֲסוּרִין בַּהֲנָאָה, וְלָכֵן אָסוּר לֵישֵׁב בְּצִלָּן. וְאֵיזוֹהִי תִקְרָבְתָּהּ, כְּגוֹן מִנֵּי מַאֲכָל שֶׁמַּנִּיחִין לְפָנֶיהָ. (עַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קלט וסִימָן ק"מ סָעִיף א').

עֲבוֹדָה זָרָה שֶׁל גּוֹי, וְכֵן תַּשְׁמִישָׁהּ וְנוֹיָהּ, יֵשׁ לָהֶן בִּטּוּל. כְּשֶׁמְּבַטֵּל אוֹתָהּ הַגּוֹי בְּיָדַיִם, שֶׁלֹּא תְּהֵא עוֹד עֲבוֹדָה זָרָה אוֹ תַּשְׁמִישׁ אוֹ נוֹי לַעֲבוֹדָה זָרָה, הֶתָּרוּ. וְשֶׁל יִשְׂרָאֵל מוּמָר, אֵין לָהֶם בִּטּוּל.

נֵרוֹת שֶׁהִדְלִיקוּ לְפָנֶיהָ, וְאַחַר כָּךְ כִּבָּן הַגּוֹי לְצֹרֶךְ עַצְמוֹ וּמִכָּרָן לְיִשְׂרָאֵל, מֻתָּרִין, דְּכֵיוָן שֶׁכִּבָּן לְצֹרֶךְ עַצְמוֹ, זֶהוּ בִּטּוּלָן. וּמִכָּל מָקוֹם אֵין לַעֲשׂוֹת מֵהֶן נֵרוֹת שֶׁל מִצְוָה. וְכֵן כָּל דָּבָר שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה, אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְבַּטֵּל וּמֻתָּר לְהֶדְיוֹט, אָסוּר לְדַבֵּר מִצְוָה, מִשּׁוּם דְּמִאיסֵי לִגְבוֹהַּ.

הַמַּלְבּוּשִׁים שֶׁלּוֹבְשִׁים הַכֹּהֲנִים כְּשֶׁנִּכְנָסִים לְבֵית עֲבוֹדָה זָרָה, יֵשׁ אוֹמְרִים, דִּנּוּי שֶׁלָּהֶם הֵן, וְלֹא נוֹי שֶׁל עֲבוֹדָה זָרָה, וְאֵינָן צְרִיכִין בִּטּוּל. וְיֵשׁ שֶׁמַּצְרִיךְ בִּטּוּל.

צוּרַת שְׁתֵּי וָעֶרֶב שֶׁמִּשְׁתַּחֲוִים לָהּ, אֲסוּרָה בְּלֹא בִּטּוּל. אֲבָל שְׁתֵּי וָעֶרֶב שֶׁתּוֹלִין בַּצַּוָּאר לְזִכָּרוֹן בְּעָלְמָא, מֻתָּר.

אָסוּר לַעֲשׂוֹת שׁוּם דָּבָר לְצֹרֶךְ עֲבוֹדָה זָרָה, וַאֲפִלּוּ חַלּוֹנוֹת לְהַבַּיִת. וְאָסוּר לִמְכֹּר לָהֶם סְפָרִים הַמְיֻחָדִים לַעֲבוֹדָה זָרָה. [וְכֵן סִפְרֵי תנ"ך הַמְּעֻתָּקִים בְּשִׁנּוּיִים, כְּדֵי לְפָקְרָם וּלְהַחֲזִיק אֱמוּנָתָם]. וְכֵן לִמְכֹּר לָהֶם דָּבָר לְצֹרֶךְ עֲבוֹדָתָם, אָסוּר אִם לֹא יוּכְלוּ לִקְנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר. וְיֵשׁ אוֹסְרִין אֲפִילּוּ אִם יוּכְלוּ לִקְנוֹת בְּמָקוֹם אַחֵר. וְכָל בַּעַל נֶפֶשׁ, יַחְמִיר לְעַצְמוֹ.

אָסוּר לְהַסְתַּכֵּל בָּאֶלִיל וּבְנוֹי שֶׁלּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, אַל תִּפְנוּ אֶל הָאֱלִילִים. וּצְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מִן הַבַּיִת וּמִכָּל שֶׁכֵּן מִן הָאֱלִיל עַצְמוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת, שֶׁלֹּא לַעֲבֹר שָׁם. וְאָסוּר לִשְׁמֹעַ כְּלִי הַשִּׁיר אוֹ לְהָרִיחַ בְּרֵיחַ שֶׁלָּהֶם. וְאִם שׁוֹמֵעַ כְּלִי הַשִּׁיר, יַאטֵם אָזְנָיו. וְכֵן אִם בָּא רֵיחַ, יְכַוֵּן שֶׁלֹּא לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ.

הָרוֹאֶה בָּתֵּי עֲבוֹדָה זָרָה בְּיִשּׁוּבָן, אוֹמֵר, בֵּית גֵּאִים יִסַּח ה' (משלי ט"ו:כ"ה). בְּחָרְבָּנָן, אוֹמֵר, אֵל נְקָמוֹת ה', אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ (תהילים צ"ד:א').

יָשַׁב לוֹ קוֹץ בְּרַגְלוֹ, אוֹ נִתְפַּזְּרוּ לוֹ מָעוֹת בִּפְנֵי עֲבוֹדָה זָרָה, לֹא יָשַׁח לְהָסִיר אֶת הַקּוֹץ אוֹ לְטוֹל אֶת הַמָּעוֹת, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֶה כְּמִשְׁתַּחֲוֶה לָהּ. וַאֲפִלּוּ אֵין אָדָם רוֹאֶה, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר, אֶלָּא יֵשֵׁב אוֹ יַפְנֶה

אֲחוֹרָיו אוֹ צִדּוֹ לְצַד הָעֲבוֹדָה הַזָּרָה, וְאַחַר כָּךְ יִטּוֹל.

יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר, שֶׁאָסוּר לְהַלְווֹת לְצוֹרֶךְ בִּנְיַן עֲבוֹדָה זָרָה אוֹ לְתַכְשִׁיטֶיהָ אוֹ לְמְשַׁמְּשֶׁיהָ, וְכָל שֶׁכֵּן דְּאָסוּר לְמְכֹּר לָהֶם תַּשְׁמִישִׁים. וְהַנִּמְנָע, מַצְלִיחַ. וְאֵין לְכָרֵךְ סִפְרֵי עֲבוֹדָה זָרָה, חוּץ מִסִּפְרֵי הַדַּיָנִים וְהַסּוֹפְרִים. וְאִם חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם אֵיבָה, עַל כָּל פָּנִים כָּל מַה שֶּׁיָּכוֹל לְהִשָּׁמֵט, יִשָּׁמֵט.

מָקוֹם שֶׁמִּתְקַבְּצִים גּוֹיִם וְאוֹמְרִים שֶׁשָּׁם מוֹחֲלִים לָהֶם עֲוֹנוֹתֵיהֶם, אָסוּר לָשֵׂאת וְלָתֵת שָׁם עִמָּהֶם (כֵּן כָּתַב הַטּוּרִי זָהָב, וּבְחָכְמַת אָדָם כְּלָל פּוּ סִימָן ה כָּתַב דְּצָרִיךְ עִיּוּן).

אָסוּר לְהַזְכִּיר שֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה, בֵּין לְצוֹרֶךְ, כְּגוֹן לוֹמַר לַחֲבֵרוֹ, הַמְתֵּן לִי בְּצַד עֲבוֹדָה זָרָה פְּלוֹנִית, בֵּין שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ, שֶׁנֶּאֱמַר, וְשֵׁם אֱלֹהִים אֲחֵרִים לֹא תַזְכִּירוּ. וְאָסוּר לְגָרֵם לַגּוֹי, שֶׁיַּזְכִּיר שֵׁם עֲבוֹדָה זָרָה, שֶׁנֶּאֱמַר, לֹא יִשָּׁמַע עַל פִּיךָ, לֹא יִשָּׁמַע בְּגָרְמָא שֶׁלָּךְ. וְאִם נִתְחַיֵּב לוֹ הַגּוֹי שְׁבוּעָה, יֵשׁ מְקִלִּין לְהַנִּיחַ לוֹ לִשָּׁבַע (עַיֵּן אוֹרַח חַיִּים סִימָן קנו). שֵׁם הַחַגִּים שֶׁלָּהֶם שֶׁהֵם כִּשְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם, אֵין חֲשָׁשׁ לְהַזְכִּירָם. וְהוּא, שֶׁלֹּא יִקְרָאֵם כְּמוֹ שֶׁהַגּוֹיִם מַזְכִּירִים אוֹתָם בִּלְשׁוֹן חֲשִׁיבוּת.

כָּל לֵצְנוּתָא אֲסִירָא, חוּץ מִלֵּצָנוּתָא דַּעֲבוֹדָה זָרָה דְשַׁרְיָא.

אָסוּר לִתֵּן מַתְּנַת חִנָּם לְגוֹי שֶׁאֵינוֹ מַכִּירוֹ, דִּכְתִיב, וְלֹא תְחָנֵם, וְדָרְשִׁינַן לֹא תִתֵּן לָהֶם מַתְּנַת חִנָּם. אֲבָל אִם הוּא מַכִּירוֹ, לֹא הֲוֵי מַתְּנַת חִנָּם, שֶׁגַּם הוּא יְשַׁלֵּם גְּמוּלוֹ, אוֹ כְּבָר שִׁלַּם לוֹ, וַהֲוֵי כְּמוֹ מְכִירָה.

אָסוּר לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָן, אֲפִלּוּ לוֹמַר, כַּמָּה נָאָה גּוֹי זֶה בְּצוּרָתוֹ. וּמִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא לְסַפֵּר בְּשֶׁבַח מַעֲשָׂיו אוֹ שֶׁיְּחַבֵּב דָּבָר מִדְּבָרָיו, שֶׁזֶּהוּ גַּם כֵּן בִּכְלַל וְלֹא תְחָנֵם, לֹא תִתֵּן לָהֶם חֵן. אֲבָל אִם מְכַוֵּן בְּשִׁבְחוֹ לְהוֹדוֹת לְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁבָּרָא בְּרִיָּה נָאָה כָּזוֹ, מֻתָּר.

מֻתָּר לְפַרְנֵס עֲנִיֵּיהֶם וּלְבַקֵּר חוֹלֵיהֶם וְלִקְבּוֹר מֵתֵיהֶם וּלְהַסְפִּידָן וּלְנַחֵם אֲבֵלֵיהֶם, מִשּׁוּם דַּרְכֵי שָׁלוֹם.

לֹא יִתְיַחֵד יִשְׂרָאֵל עִם גּוֹי, מִפְּנֵי שֶׁהֵם חֲשׁוּדִים עַל שְׁפִיכוּת דָּמִים (וְעַיֵּן יוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קנג)

גּוֹיָה לֹא תַנִּיק לְיֶלֶד יִשְׂרָאֵל בְּבֵיתָהּ, וַאֲפִלּוּ אֲחֵרִים עוֹמְדִים עַל גַּבָּהּ. אֲבָל בְּבֵית יִשְׂרָאֵל, מֻתֶּרֶת לְהֵנִיקוֹ (וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן קסה סָעִיף ח) אִם אֲחֵרִים עוֹמְדִים עַל גַּבָּהּ אוֹ נִכְנָסִים וְיוֹצְאִים. וְהוּא שֶׁלֹּא יַנִּיחֶנּוּ עִמָּהּ לְבַדּוֹ בַּלָּיְלָה.

יִשְׂרָאֵלִית לֹא תְנִיק לַגּוֹיָה, אֶלָּא אִם כֵּן הִיא יְדוּעָה לְמְיַלֶּדֶת, שֶׁאָז מֻתֶּרֶת (מִשּׁוּם אֵיבָה). וְדַוְקָא בְּשָׂכָר וּבְחֹל. וְלֹא תֵנִיק יִשְׂרָאֵלִית לְבֶן גּוֹיָה אֲפִלּוּ בְּשָׂכָר, אֶלָּא אִם כֵּן יֵשׁ לָהּ חָלָב הַרְבֵּה וּמְצַעֵר אוֹתָהּ, אָז מֻתֶּרֶת לְהֵנִיקוֹ.

אָסוּר לְלַמֵּד אָמָּנוּת לַגּוֹי.